Pelléas og Mélisande

Lyrisk drama i fem akter
af Maurice Maeterlinck

Maurice Maeterlinck

Pelléas og Mélisande

Lyrisk drama i fem akter

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Maurice Maeterlinck: *Pelléas og Mélisande* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Maurice Maeterlinck: *Pelléas og Mélisande* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Personerne

Arkël, konge af Allemonde
Geneviève, mor til Pelléas og Golaud
Pelléas og **Golaud**, dattersønner af Arkël
Mélisande
Lille **Yniold**, søn af Golaud (første ægteskab)
Doktoren
Slotsportneren

Piger på slottet, fattige osv.

Første akt

Første scene

Slotsporten.

Piger *(indenfor).*
Luk døren op! Luk døren op!

Slotsportneren.
Hvem er det? Hvorfor kommer I og vækker mig?

En pige indenfor.
Vi skal vaske porten og trappen. – Luk op – så luk da op!

Anden pige *(indenfor).*
Her skal spørges nyt!

Tredje pige *(indenfor).*
Her skal gøres i stand til store fester! Luk op!

Pigerne.
Luk dog op! Luk dog op!

Slotsportneren.
Vent, vent! Jeg ved ikke, om jeg kan få porten op … Den bliver aldrig brugt … Vent til det bliver lyst …

Første pige.
Det er lyst nok udenfor. Jeg kan se solen gennem sprækkerne …

Slotsportneren.
Her er de store nøgler … Å, hvor de knirker, låsen og hængslerne … Hjælp mig! Hjælp mig! …

Pigerne.
Vi skubber på, vi skubber på …

Anden pige.
Den går ikke op …

Første pige.
Jo, jo! Den går – den går langsomt op …

Slotsportneren.
Hvor den knirker! Den vækker hele huset …

Anden pige *(kommer ud).*
Å, sikke lyst det er!

Første pige.
Solen står op over søen!

Slotsportneren.
Den er åben … den står på vid gab.

(Alle pigerne kommer ud.)

Første pige.
Jeg skal først vaske tærsklen …

Anden pige.
Vi når aldrig i evighed at få alt dette gjort rent.

Andre piger.
Hent vand! Hent vand!

Slotsportneren.

Ja, ja, hæld vand ud, hæld vand ud! Hæld alt syndflodens vand ud; det vil dog alt sammen intet nytte …

Anden scene

En skov. ***Mélisande*** *ved bredden af en flod.* ***Golaud****.*

Golaud.

Jeg slipper aldrig ud af denne skov. _ Gud ved, hvor vildtet har fået mig hen. Jeg troede jeg havde såret det; her er også spor af blod. Men nu har jeg tabt det af syne; jeg tror jeg selv har taget fejl af vejen, og mine hunde finder mig ikke. – Jeg vil forsøge at følge mine spor tilbage … Jeg hører nogen græde … Å, å! Hvad er der dér henne ved vandet? … En lille pige som græder der henne ved vandet. *(Han hoster.)* – Hun hører mig ikke. Jeg kan ikke se hendes ansigt. (Han går hen og berører Mélisandes skulder.) Hvorfor græder du? *(Mélisande skælver af frygt, rejser sig op og vil løbe bort.)* – Vær ikke bange. Du har ikke noget at være bange for. Hvorfor græder du her, ganske alene?

Mélisande.

Rør mig ikke! Rør mig ikke!

Golaud.

Vær ikke bange … Jeg vil ikke gøre dig noget ondt. – Å! Du er dejlig!

Mélisande.

Rør mig ikke! Jeg kaster mig i vandet!

Golaud.

Jeg rører dig jo ikke … Så, jeg skal blive stående her – mod træet. Vær ikke bange. Har nogen gjort dig noget ondt?

Mélisande.

Å ja! … Ja! … Ja! …

Golaud.

Hvem har gjort dig noget ondt?

Mélisande.

Alle! Alle!

Golaud.

Hvad har de gjort dig for noget ondt?

Mélisande.

Jeg vil ikke sige det … jeg kan ikke sige det! …

Golaud.

Så! Græd nu ikke mere. Hvor kommer du fra?

Mélisande.

Jeg flygtede … flygtede! …

Golaud.

Ja; men hvad flygtede du fra?

Mélisande.

Jeg er gået vild … gået vild herhen! Jeg hører ikke til her …

Golaud.

Hvor er du fra? Hvor er du født?

Mélisande.

Å … å! Langt herfra … Langt … Langt …

Golaud.

Hvad er det som glimter dernede i vandet?

Mélisande.

Hvor? – Det er en guldkrone, som han gav mig. Den faldt …

Golaud.

En guldkrone! Hvem har givet dig en guldkrone? Jeg vil forsøge at tage den op …

Mélisande.

Nej, nej; jeg vil ikke have den mere! Hvis du tager den op, kaster jeg mig selv i vandet, hvor den ligger! …

Golaud.

Nej, nej; jeg skal lade den ligge. Jeg kunne forresten let få fat i den. Den er vist smuk. – Har du vanket længe omkring her i skoven?

Mélisande.

Ja, ja! Hvem er du?

Golaud.

Jeg er prins Golaud, dattersøn af Arkël, den gamle konge …

Mélisande.

Å! Du har allerede grå hår …

Golaud.

Ja. Nogle her ved tindingerne …

Mélisande.

Og gråt skæg også …

Hvorfor ser du sådan på mig?

Golaud.

Jeg ser på dine øjne. – Lukker du dem aldrig?

Mélisande.

Jo, jo; jeg lukker dem om natten …

Golaud.

Hvorfor ser du så forundret ud?

Mélisande.

Er du en kæmpe?

Golaud.

Jeg er som alle andre mennesker …

Mélisande.

Hvorfor er du kommet hid?

Golaud.

Jeg ved ikke selv. Jeg jagede i skoven. Jeg forfulgte et vildsvin. Jeg tog fejl af vejen. – Du ser så ung ud. Hvor gammel er du?

Mélisande.

Jeg begynder at fryse …

Golaud.

Vil du gå med mig?

Mélisande.

Nej, nej; jeg bliver her …

Golaud.

Du kan ikke blive tilbage her ganske alene. Du kan ikke blive her hele natten … Hvad hedder du?

Mélisande.

Mélisande!

Golaud.

Du kan ikke blive her, Mélisande. Kom med mig …

Mélisande.

Jeg bliver her …

Golaud.

Du ville blive så bange, ganske alene hele natten … Det er umuligt. Mélisande, kom! Giv mig hånden …

Mélisande.

Å … rør mig ikke!

Golaud.

Skrig ikke … Jeg skal ikke røre dig mere. Men kom med mig. Natten bliver kold og mørk. Kom med mig …

Mélisande.

Hvor går du hen?

Golaud.

Jeg ved ikke … Jeg er også gået vild …

(De går.)

Tredje scene

En sal på slottet. ***Arkël*** *og* ***Geneviève****.*

Geneviève.

Hør her, hvad han skriver til sin bror Pelléas: "En aften fandt jeg hende opløst i gråd ved flodbredden i skoven, hvor jeg var

gået vild. Jeg ved ikke, hvor gammel hun er, ikke hvem hun er, eller hvor hun kommer fra; og jeg tør ikke spørge hende.

Jeg tror der er hændt hende noget forunderligt, noget sørgeligt, for hvis jeg spørger hende, græder hun pludselig som et barn og hulker så voldsomt, at jeg bliver bange. Da jeg fandt hende ved flodbredden, var en guldkrone gledet af hendes hoved og faldet i vandet. Skønt hendes dragt var sønderrevet af grenene i skoven, så jeg, at hun var klædt som et kongebarn. Det er nu et halvt år siden jeg giftede mig med hende, og jeg ved ikke mere om hende end den dag, jeg fandt hende. Kære Pelléas, du som jeg holder mere af end en bror – skønt vi ikke har samme far – hjælp du mig, forsøg at forberede min ankomst … Jeg ved, at min mor gerne tilgiver mig, men jeg er bange for kongen – vor gamle bedstefar – jeg er bange for Arkël, hvor god han end er; for jeg har ved dette besynderlige ægteskab krydset hans politiske planer, og jeg er bange for, at Mélisandes skønhed, i hans kloge øjne, ikke vil tjene til nogen undskyldning for min dårskab. Hvis han alligevel vil tage imod hende som sin egen datter, så tænd en lampe den tredje aften fra du får dette, i det tårn, som vender ud mod søen. Jeg vil se den fra vort skib. Hvis jeg intet ser, sejler jeg forbi og kommer aldrig mere tilbage." – – Hvad siger du til dette?

Arkël.

Jeg siger ingenting. Han har vel gjort, hvad han har måttet gøre. Jeg er gammel; men alligevel har jeg ikke et øjeblik set klart i mig selv; hvordan vil du så, jeg skal opkaste mig til dommer over hvad andre mennesker gør? Jeg går på gravens rand; og jeg er endnu ikke nået så langt, at jeg kan fælde dom

over mig selv … Man ser aldrig sandheden uden med lukkede øjne. Vi må synes det er besynderligt, det er det hele … Trods sin modne alder går han hen og gifter sig med et barn, som han finder ved en kilde i skoven … Vi må finde det besynderligt; vi ser jo kun det som sker fra den ene side … fra den vrange side …

Før fulgte han altid mine råd. Jeg lod ham anholde om prinsesse Ursules hånd, fordi jeg troede det kunne blive lykkeligt for ham; efter sin kones død følte han sig ensom og trist. Dette ægteskab skulle desuden gøre en ende på lange krige og gammelt had … Han har ikke villet det således. Lad det da blive, som han har villet. Jeg har aldrig nogensinde sat mig imod, hvad skæbnen har bestemt, og han ved vel selv, hvad der tjener til hans eget bedste. Der sker måske intet, uden der er en mening med det …

Geneviève.

Han har altid været så fornuftig, så alvorlig, så bestemt … Havde det været Pelléas, ville jeg forstået det … Men han – i hans alder! … Hvem fører han ind i vort hus? – Et fremmed barn, taget op fra landevejen … Siden hans hustru døde, har han kun levet for sin søn, lille Yniold. Hvis der har været tale om noget nyt giftermål, var det fordi du gerne ville det …

Og nu … et barn fundet i skoven … og alt andet er glemt … Hvad skal vi gøre? …

*(**Pelléas** kommer ind.)*

Arkël.

Hvem er det som kommer der?

Geneviève.

Det er Pelléas. Han har grædt.

Arkël.

Er det dig, Pelléas? Kom nærmere hid, så jeg kan se dig …

Pelléas.

Bedstefar, sammen med min brors brev har jeg fået et andet fra min ven Marcellus … Han er ved at dø og beder mig komme. Han ville gerne se mig før han dør …

Arkël.

Ville du rejse før din bror kommer? – Din ven er måske ikke så syg, som han selv tror …

Pelléas.

Brevet er så trist, så man læser døden mellem linjerne … Han siger, at han nøjagtigt kender dagen, når døden kommer … Han siger, jeg kan komme før den, hvis jeg vil, men at der ingen tid er at spilde. Det er en lang rejse, og hvis jeg venter til Golaud kommer hjem, bliver det måske for sent …

Arkël.

Du må alligevel vente … Vi ved ikke, hvad Golauds hjemkomst kan bringe os. Og din far er måske mere syge end din ven … Synes du, der gives noget valg mellem din far og din ven? …

(Han går.)

Geneviève.

Husk fra i aften at tænde lampen, Pelléas …

(De går hver til sin side.)

Fjerde scene

(Foran slottet. ***Geneviève*** *og* ***Mélisande*** *kommer.)*

Mélisande.

Det er mørkt i haven; og skov – skov rundt om hele slottet! …

Geneviève.

Ja, det betog også mig, da jeg kom hertil. Der findes steder, hvor solen aldrig trænger igennem. Men man vænner sig hurtigt til det … Det er længe, længe siden; det er næsten fyrretyve år siden jeg kom hid … Se der, på den anden side, kan du se lysningen fra søen …

Mélisande.

Jeg hører en støj dernede, under os …

Geneviève.

Ja, der kommer nogen herop … Å, det er Pelléas! Han ser træt ud endnu, efter at have ventet så længe …

Mélisande.

Han har ikke set os.

Geneviève.

Jeg tror han har set os, han ved bare ikke, hvordan han skal tage imod dig. Pelléas, Pelléas, er det dig?

Pelléas.

Ja! Jeg kommer nede fra søen …

Geneviève.

Vi også; vi søger en lysning i skoven. Hvor søen er mørk i aften!

Pelléas.

Vi får uvejr til natten. Det har det nu været længe hver nat. Men se, hvor rolig den ligger nu – søen. Man lader sig bedrage, lægger ud og kommer aldrig mere igen.

Mélisande.

Se, nogen lægger ud fra havnen …

Pelléas.

Det må være er stort skib … lanternerne rager højt op; vi kan se det bedre, når det kommer ind i lysstriben …

Geneviève.

Jeg ved ikke, om vi kommer til at kunne se det … Der ligger tåge over havet …

Pelléas.

Det ser ud til at tågen letter langsomt …

Mélisande.

Ja, jeg ser en smule lys dernede, som jeg ikke så før …

Pelléas.

Det er et fyr; der er også flere, som vi ikke kan se for tågen …

Mélisande.

Skibet er kommet ind i lysstriben … det er langt borte endnu …

Pelléas.

Det er et fremmed skib. Det ser større ud end vore egne …

Mélisande.

Det er det skib som førte mig hertil! …

Pelléas.

Det står udefter for fulde sejl …

Mélisande.

Det er det skib som førte mig hertil. Det har store sejl … Jeg kender det på sejlene …

Pelléas.

Vi får uvejr til natten. –

Mélisande.

Hvorfor er de stået ud i nat? Jeg kan næsten ikke skelne det længere … Måske det vil gå under …

Pelléas.

Mørket falder på.

(Tavshed.)

Geneviève.

Ingen taler mere … Har I ikke mere at sige hinanden? … Det er på tide at gå hjem. Jeg går til lille Yniold.

(Går.)

Pelléas.

Jeg ser ikke mere noget på havet …

Mélisande.

Jeg ser flere lys.

Pelléas.

Det er de andre fyrtårne … Hører du havet? … Det er vinden som kommer … Lad os gå ned denne vej. Vil du give mig din hånd? –

Mélisande.

Se, se! Jeg har begge hænderne fulde.

Pelléas.

Jeg skal tage din arm i stedet. Vejen er stejl, og det er mørkt …
Jeg rejser måske i morgen …

Mélisande.

Å! Hvorfor rejser du?

(De går.)

Anden akt

Første scene

*(Et springvand i parken. **Pelléas** og **Mélisande** kommer.)*

Pelléas.

Du ved vel ikke, hvor jeg har ført dig hen? – Jeg går ofte herhen ved middagstid, når det bliver for varmt i haven. Hvor varmen er tung, selv i skyggen.

Mélisande.

Å … Hvor vandet er klart …

Pelléas.

Det er frisk som vinteren. Det er en gammel, forglemt kilde. Folk troede, det var en mirakelkilde, der åbnede de blindes øjne. – Den kaldes endnu "de blindes kilde".

Mélisande.

Åbner den ikke mere de blindes øjne?

Pelléas.

Efter at kongen er blevet næsten blind, kommer ingen mere herhen …

Mélisande.

Hvor vi er alene her … jeg hører ikke en lyd.

Pelléas.

Her er altid en underlig stilhed … Det er lige som man hører vandet sove … Sæt dig ned på kanten af marmorbassinet. Der

står et lindetræ, som solen aldrig kan trænge igennem …

Mélisande.

Jeg vil lægge mig på marmoret … Jeg vil forsøge at se bunden …

Pelléas.

Ingen har set den. – Måske her er så dybt som i havet … Ingen ved, hvor kilden kommer fra. – Måske fra jordens inderste …

Mélisande.

Hvis noget, som glinsede, lå på bunden, kunne jeg måske se det …

Pelléas.

Bøj dig ikke så langt ud …

Mélisande.

Jeg ville gerne nå vandet …

Pelléas.

Pas på ikke at glide … Jeg skal holde dig i hånden …

Mélisande.

Nej, nej, jeg vil køle begge mine hænder i vandet – de er ligesom syge i dag.

Pelléas.

Å – å! Pas på! Pas på! Mélisande! … Mélisande! Å – dit hår! …

Mélisande *(rejser sig op)*.

Jeg kan ikke, jeg kan ikke nå det.

Pelléas.

Dit hår faldt ned i vandet …

Mélisande.

Ja, ja; det er længere end mine arme … det er længere end mig selv.

(De tier.)

Pelléas.

Var det ved bredden af en flod, han fandt dig? …

Mélisande.

Ja …

Pelléas.

Hvad sagde han til dig?

Mélisande.

Ingenting; – jeg husker det ikke mere …

Pelléas.

Var han ganske nær ved dig?

Mélisande.

Ja, han ville kysse mig …

Pelléas.

Og du ville ikke?

Mélisande.

Nej.

Pelléas.

Hvorfor ville du ikke?

Mélisande.

Å! Å! jeg ser noget røre sig dybt nede i vandet …

Pelléas.

Pas på! Pas på! Du falder! Hvad leger du med?

Mélisande.

Med ringen, som han gav mig …

Pelléas.

Pas på; du mister den …

Mélisande.

Nej, nej, jeg er sikker på hånden …

Pelléas.

Leg ikke sådan ved det dybe vand …

Mélisande.

Jeg ryster ikke på hånden.

Pelléas.

Hvor den blinker i solen! Kast den ikke så højt mod himlen …

Mélisande.

Å! …

Pelléas.

Faldt den?

Mélisande.

Den faldt i vandet! …

Pelléas.

Hvor er den? – Hvor er den?

Mélisande.

Jeg ser den ikke synke …

Pelléas.

Jeg tror jeg ser den glimte …

Mélisande.

Min ring?

Pelléas.

Ja, ja … dernede …

Mélisande.

Å, å! … Den er så langt borte. Nej, nej, det er ikke den … Den er forsvundet … forsvundet. Der er bare en cirkel på over fladen tilbage af den. – Hvad skal vi gøre? hvad skal vi dog gøre? …

Pelléas.

Du må ikke være så urolig for en rings skyld. Det gør ingenting … Vi finder den måske igen. Hvis ikke får vi fat i en anden …

Mélisande.

Nej, nej, vi finder den ikke igen, og vi få heller ikke fat i nogen anden. Jeg troede, jeg allerede havde den i hånden. Jeg havde også lukket hånden om den, og så faldt den alligevel … Jeg kastede den for højt mod solen …

Pelléas.

Kom, kom! Vi kan gå herhen igen en anden dag. Kom, det er på tide. De kommer for at møde os … Klokken slog tolv i det øjeblik, du mistede ringen …

Mélisande.

Hvad skal vi sige til Golaud, når han spørger, hvor den er blevet af?

Pelléas.

Sandheden, sandheden, sandheden!

(De går.)

Anden scene

*(Et værelse på slottet. **Golaud** ligger i sin seng. **Mélisande** står ved hans hovedgærde.)*

Golaud.

Det går nok, jeg har det bedre. – Det er ingenting. Men jeg kan ikke forklare mig, hvordan det hele gik for sig.

Jeg jagede som sædvanligt i skoven. Min hest bliver pludselig sky uden den ringeste grund. Jeg ved ikke, om den så noget, som kunne skræmme den? … Jeg hørte bare de tolv slag af klokken, som ringede til middag. Ved det tolvte slag bliver den pludselig sky og løber som rasende mod et træ. Mere hørte jeg ikke, mere ved jeg ikke. Jeg faldt, og hesten må være faldet over mig. Jeg følte hele skovens tyngde på mit bryst; jeg troede mit hjerte skulle knuses. Men jeg har et stærkt hjerte. Det har ingen fare, ser det ud til …

Mélisande.

Vil du drikke lidt vand?

Golaud.

Nej tak – nej tak, jeg er ikke tørstig.

Mélisande.

Vil du have en anden hovedpude? … Der er en blodplet på den du har.

Golaud.

Nej, nej; jeg behøver ingen anden.

Mélisande.

Er det ganske sikkert, at du ikke har ondt?

Golaud.

Nej, nej! Jeg har udstået værre smerter. Jeg har jern i mine årer. Mine ben er ikke bløde som et lidet barns. Vær ikke ængstelig …

Mélisande.

Luk øjnene og forsøg at sove. Jeg vil blive hos dig hele natten …

Golaud.

Nej, nej; jeg vil ikke have, at du skal udmatte dig. Jeg trænger ikke til noget. Du skal se, jeg kommer til at sove som et barn …

Hvad er der, Mélisande? Hvorfor er du pludselig begyndt at græde? …

Mélisande *(bryder ud i tårer).*

Jeg er … jeg er også syg …

Golaud.

Er du syg? … Hvad fejler dig da … hvad fejler dig da, Mélisande?

Mélisande.

Jeg ved ikke … Jeg bliver syg af at leve her … Jeg vil hellere sige dig det nu. – Herre! … Herre! Jeg er ikke lykkelig her …

Golaud.

Hvad er da hændt, Mélisande? Hvad er det … Hvad er der da hændt? … Har nogen gjort dig noget ondt? … Har nogen fornærmet dig?

Mélisande.

Nej, nej; ingen har gjort mig det mindste ondt … Det er ikke det … Men jeg kan ikke leve her. Jeg ved ikke hvorfor … Gid jeg kunne gå, gå langt bort … Jeg dør, hvis du ikke lader mig komme bort herfra …

Golaud.

Men der må være hændt noget. Du må skjule noget for mig … Sig mig hele sandheden, Mélisande. Er det kongen? … Er det min mor? … Er det Pelléas? …

Mélisande.

Nej, det er ikke Pelléas – det er ikke nogen … du forstår mig ikke …

Golaud.

Hvorfor skulle jeg ikke forstå dig? … Men når du ingenting fortæller mig, hvad vil du så have, jeg skal gøre? … Fortæl mig det alt sammen, så vil jeg forstå alt.

Mélisande.

Jeg ved ikke selv, hvad det er … Jeg ved ikke rigtigt, hvad det er. – Hvis jeg kunne, ville jeg sige dig det … Det er noget, som er stærkere end mig selv …

Golaud.

Vær fornuftig, Mélisande, hører du! Hvad vil du have, jeg skal gøre? Du er ikke noget barn længere. – Er det mig, du vil væk

fra?

Mélisande.

Å nej, nej; det er ikke det … Jeg ville tage bort sammen med dig … Det er her, jeg ikke mere kan leve … Jeg føler, at jeg ikke lever længe …

Golaud.

Men du må have en grund. Sig mig, er det måske Pelléas? Jeg tror ikke han taler ofte med dig …

Mélisande.

Jo, jo; han taler til mig undertiden. Han kan ikke lide mig, tror jeg. Jeg har set det i hans øjne … Men han taler til mig, når jeg kommer på hans vej …

Golaud.

Du må ikke dømme ham for strengt, han har altid været sådan. Han er lidt besynderlig. Og i disse dage er han også bedrøvet … Han tænker på sin ven Marcellus, som ligger for døden, og som han ikke kan komme til at se mere … Det bliver nok anderledes, det bliver nok anderledes, skal du se. Han er ung …

Mélisande.

Men det er ikke det … det er ikke det …

Golaud.

Men hvad er det da? – Kan du ikke vænne dig til livet her? Er det for trist for dig? Slottet er gammelt og dystert, det er sandt; og alle som bor her er blevet gamle. Egnen er også trist, med alle dens skove, alle dens gamle skove uden lysninger. – Men der kunne bringes liv i alt dette triste – med

god vilje. Og så, glæde, glæde findes ikke alle vegne; man må tage tingene som de er. Men tal til mig, bed mig om noget, hvad det end er; jeg vil gøre alt, hvad du vil …

Mélisande.

Ja, det er sandt … ingen kan se himlen her … Jeg så den første gang i dag …

Golaud.

Er det altså det, som får dig til at græde, Mélisande? – Er det bare det? – Du græder, fordi du ikke kan se himlen. – Vær nu fornuftig. Du er ikke mere i den alder, da man falder i tårer for sådanne ting … Og er det ikke sommer? Du vil komme til at se himlen hver dag. – Og så, til næste år … Nå, giv mig hånden. Giv mig begge dine små hænder. *(Han tager hendes hænder.)* Å, sådanne små hænder … Jeg kunne brække dem af som blomster! … Men hvor er din ring, som jeg gav dig?

Mélisande.

Ringen?

Golaud.

Ja, vielsesringen. Hvor er den?

Mélisande.

Jeg tror … jeg tror den faldt …

Golaud.

Faldt den? – Hvor faldt den? – Har du mistet den?

Mélisande.

Nej, nej; den er faldet ned … den må være faldet ned …

Golaud.

Hvor er den?

Mélisande.

Du ved … du ved jo, grotten ved stranden …

Golaud.

Ja.

Mélisande.

Nu ja … Det var der, det må have været der. Ja, ja; jeg husker det nu … Jeg gik i morges for at samle muslinger til lille Yniold … der er netop så mange pæne dér. Den gled af min finger … og så steg vandet; og jeg måtte gå, inden jeg kunne finde den igen.

Golaud.

Er du vis på, at det var der?

Mélisande.

Ja, ja; ganske vis … Jeg følte at den gled af min finger … og så pludselig kom bølgerne …

Golaud.

Du må straks gå og søge efter den.

Mélisande.

Må jeg straks gå og søge efter den?

Golaud.

Ja.

Mélisande.

Nu? – Straks? – I mørket?

Golaud.

Nu – straks – i mørket. Du må gå og søge efter den straks. Jeg ville hellere miste alt hvad jeg ejer, end denne ring. Du ved ikke, hvad dette vil sige. Du ved ikke, hvor den kommer fra. Havet kommer til at gå højt i nat. Havet tager den før dig … Skynd dig … Du må søge efter den straks …

Mélisande.

Jeg tør ikke … jeg tør ikke gå alene …

Golaud.

Gå, gå, med hvem du vil. Men gå derned straks, hører du! – Skynd dig! Bed Pelléas gå med dig.

Mélisande.

Pelléas? – Med Pelléas? Pelléas følger ikke med …

Golaud.

Pelléas vil gøre alt, hvad du beder ham om. Jeg kender Pelléas bedre end du. Gå, gå, skynd dig! Jeg kan ikke sove, før jeg har ringen.

Mélisande.

Å, å; jeg er ikke lykkelig! … Jeg er ikke lykkelig! …

(Hun går grædende ud.)

Tredje scene

(Udenfor en grotte. ***Pelléas*** *og* ***Mélisande****.)*

Pelléas *(stærkt bevæget).*

Ja; det er her. Det er for mørkt. Vi kan ikke se indgangen til grotten, og der er ingen stjerner på den side af himlen. – Lad

os vente, indtil månen er brudt igennem den store sky, da vil den oplyse hele grotten, så vi uden fare kan gå ind. Der er farlige steder, og stien er smal mellem to vande, hvor intet menneske kan finde bund. – Jeg tog ikke nogen fakkel eller lygte med; lysningen fra himlen vil vel hjælpe os. Har du aldrig været derinde?

Mélisande.

Nej …

Pelléas.

Lad os gå ind … Kom! Du må kunne beskrive det sted, hvor du mistede ringen, hvis han spørger … Grotten er stor og pragtfuld. Der er drypsten derinde, som har taget form af planter og mennesker. Blå tåger indhyller det hele. Ingen er nogen sinde nået frem til dens inderste, men folk taler om en stor skat, som skal være skjult der. Stumper af vrag fra gamle skibbrud er drevet ind. Men så langt tør vi ikke gå uden fører. Folk er gået derind og er aldrig kommet ud mere. Jeg er selv bange, og vi vil vende om, så snart vi ikke mere ser lysningen fra havet eller himlen. Når man tænder et lys derinde, ser det ud som hvælvingen var oversået med stjerner, ligesom på himlen. Det skal være krystaller eller salte, som glimter i klippen. Se, se, jeg tror himlen åbner sig for os! … Giv mig din hånd … Skælv ikke; skælv ikke, Mélisande! Vær ikke bange. – Vi standser jo, så snart vi ikke mere kan se himlen … Er det støjen fra grotten, som gør dig bange? Det er nattens lyd, stilhedens støj … Hører du havet bag os? – Å, der er lys!

(Månen oplyser pludselig indgangen til grotten og en del af dens indre. Tre gamle, fattige mænd med hvidt hår sidder tæt sammenkrøbne – den

ene støttet mod den anden. De er sovet ind mod klippen inde i grotten.)

Mélisande.

Å!

Pelléas.

Hvad er det?

Mélisande.

Det er … det er …

(Hun viser ham de tre fattige mænd.)

Pelléas.

Ja, ja; jeg har også set dem …

Mélisande.

Lad os gå! … Lad os gå!

Pelléas.

Ja … Det er tre gamle fattige, som er faldet i søvn … Der er hungersnød i egnen … Hvorfor lagde de sig til at sove her? …

Mélisande.

Lad os gå! … Kom, kom! Lad os gå!

Pelléas.

Hys, tal ikke så højt … Væk dem ikke … De sover så godt … Kom!

Mélisande.

Slip mig, slip min hånd; jeg vil helst gå alene …

Pelléas.

Vi vil gå herhen igen en anden dag.

(De går.)

Fjerde scene

*(Et værelse på slottet. **Arkël**. **Pelléas**.)*

Arkël.

Du ser, alt holder dig tilbage her, og alt omkring dig forbyder denne unødige rejse. Din fars sande tilstand er holdt skjult for dig lige til denne dag. Det ser ud som hans sygdom er håbløs. Dette alene burde være nok til at standse dig på tærsklen; men der er også mange andre grunde … Du har ingen ret til at forlade os nu. Vore hænder ruster sig, og vore egne folk dør af sult for vore øjne eller gør mytteri omkring os. Og hvorfor vil du egentlig rejse? Marcellus er død, han behøver dig ikke mere, og livet kræver noget nyttigere af dig end at sørge ved de dødes grave. Du er træt, siger du; af dit uvirksomme liv her; men din livsgerning og din pligt finder du ikke på landevejen. – Du må vente på dem her på din egen tærskel og fange dem ind i det øjeblik, de går forbi din dør. Jeg ser ikke meget med mine gamle øjne, men jeg tror alligevel jeg skal lære dig at få øje på dem. Og jeg skal sige dig til, når du skal vinke ad dem. – Men hør på mig, Pelléas: Hvis du tror, at denne rejse er nødvendig for dit livs lykke, så vil jeg ikke sætte mig imod den. Jeg beder dig bare vente, indtil vi får det at vide, som vel kommer til at indtræffe i løbet af kort tid …

Pelléas.

Hvor længe skal jeg vente?

Arkël.

Nogle uger; måske bare nogle dage.

Pelléas.

Jeg skal vente …

Tredje akt

Første scene

(Et værelse på slottet. ***Pelléas*** *og* ***Mélisande****. Mélisande sidder ved sin ten i baggrunden.)*

Pelléas.

Yniold kommer ikke tilbage. Hvor gik han hen?

Mélisande.

Han hørte noget i korridoren; så gik han for at se, hvad det var.

Pelléas.

Mélisande! …

Mélisande.

Hvad er der?

Pelléas.

Kan du endnu se at arbejde? …

Mélisande.

Jeg arbejder lige så godt i mørket …

Pelléas.

Jeg tror, de sover alle sammen på slottet. Golaud kommer ikke hjem fra jagten. Det er sent … Er han helt rask igen?

Mélisande.

Han siger, han føler sig rask.

Pelléas.

Han burde være forsigtigere; han er ikke mere 20 år … Jeg ser stjernerne gennem vinduet og måneskinnet på træerne. Det er sent; han kommer ikke hjem i aften. *(Det banker på døren.)* Hvem er det? … Kom ind! … *(Lille Yniold lukker døren op og kommer ind.)* Var det dig, der bankede? … Det er ikke på den måde, du skal banke på. Det er jo, som der var hændt en ulykke. Se bare, du har skræmt mor.

Lille Yniold.

Jeg bankede bare en lille bitte smule …

Pelléas.

Det er sent; far kommer ikke hjem i aften. Du må gå og lægge dig.

Lille Yniold.

Jeg vil ikke lægge mig, før du lægger dig.

Pelléas.

Hvad var det, du sagde?

Lille Yniold.

Ikke før dig … ikke før dig …

(Han begynder at græde og løber hen og gemmer sig hos Mélisande.)

Mélisande.

Hvad er der, Yniold? Hvorfor græder du?

Yniold *(fremdeles i tårer)***.**

Fordi … å, å! Fordi …

Mélisande.

Hvorfor? … Hvorfor? … Sig mig det …

Yniold.

Mor … Mor … Du rejser jo fra mig …

Mélisande.

Men hvad går der da af dig, Yniold? … Jeg har aldrig tænkt på at rejse …

Yniold.

Jo, jo; far er væk … Far kommer ikke mere igen, og du går også bort … Jeg har set det … jeg har set det …

Mélisande.

Men der har aldrig været tale om sådan noget, Yniold … Hvad har du set? Hvorfor tror du, jeg skal rejse?

Yniold.

Jeg har set det … Jeg har set det … Du har sagt så mange ting til onkel Pelléas, som jeg ikke fik lov til at høre …

Pelléas.

Han er søvnig … han har drømt … Kom her hen, Yniold … Sover du allerede? … Kom og se i vinduet. Ser du svanerne slås med hundene? …

Yniold *(i vinduet).*

Å … å … de jager hundene! De jager dem! Å, å … vandet! Vingerne … vingerne! De er bange …

Pelléas *(går igen hen til Mélisande).*

Han er søvnig; han forsøger at holde sig vågen. Hans øjne lukker sig …

Mélisande *(spinder. – Hun nynner)*:
Sankt Daniel og Sankt Michel –
– Sankt Michel og Sankt Rafaël.

Yniold *(ved vinduet)*.
Å mor, mor! …

Mélisande *(farer op)*.
Hvad er der, Yniold? … Hvad er der? …

Yniold.
Jeg så noget i vinduet …

Pelléas og Mélisande løber hen til vinduet.)

Pelléas.
Hvad er der i vinduet? Hvad har du set?

Yniold.
Å, å! Jeg så noget! …

Pelléas.
Men der er jo ingenting. Jeg kan ingen ting se …

Mélisande.
Jeg heller ikke …

Pelléas.
Hvor så du noget? På hvilken side? …

Yniold.
Der nede! … Der nede! … Nu er det der ikke mere …

Pelléas.
Han ved ikke mere, hvad han siger. Han har set måneskinnet på træerne. De kaster ofte underlige skygger, når månen

skinner på dem … Eller måske nogen er gået forbi på vejen eller i hans drømme. Men se, se! Nu tror jeg, han endelig er faldet i søvn …

Yniold *(ved vinduet).*
Far kommer, far kommer!

Pelléas *(går hen til vinduet).*
Han har ret; Golaud kommer ind i slotsgården …

Yniold.
Far! … Far! … Jeg vil løbe ud og møde ham …

(Han løber ud. – Tavshed.)

Pelléas.
De kommer op ad trappen …

*(**Golaud** og **lille Yniold**, som bærer en lygte, kommer ind.)*

Golaud.
Venter I endnu i mørket!

Yniold.
Jeg har taget et lys med, mor, et stort lys! *(Han løfter lygten op mod Mélisandes ansigt.)* Har du grædt, mor, har du grædt? … Far, se, far; de har grædt begge to …

Golaud.
Lys da ikke lige op i øjnene på dem …

Anden scene

(Et af slottets tårne. En vej fører forbi et vindue i tårnet.)

Mélisande *(ved vinduet – reder sit lange hår)*.

Mit hår falder ned til tårnets fod
mit lange hår.
Det venter dig den lange dag
ved tårnets fod.
Sankt Daniel og Sankt Michel.
Sankt Michel og Sankt Rafaël.
Jeg er født en søndag
ved middagstid. – –

Pelléas *(på vejen)*.

Hallo –! Hallo!

Mélisande.

Hvem er der?

Pelléas.

Jeg – jeg – og jeg! Hvad gør du der oppe i vinduet, mens du synger som en fremmed fugl?

Mélisande.

Jeg ordner mit hår til natten …

Pelléas.

Er det dit hår, jeg ser mod muren? Jeg troede, du havde tændt lys …

Mélisande.

Jeg har åbnet vinduet. Det er for varmt herinde. – Det er dejligt i aften …

Pelléas.

Der er tusinde stjerner; jeg har aldrig set så mange som i aften; … men månen er endnu ikke kommet op … Hold dig ikke hele tiden i skyggen, Mélisande, bøj dig lidt ud, så jeg kan se dit udslagne hår.

Mélisande.

Jeg skræmmer dig …

(Hun bøjer sig ud af vinduet.)

Pelléas.

Å! Mélisande! Å! … Du er dejlig! Du er dejlig sådan … Bøj dig! Lad mig komme nærmere til dig …

Mélisande.

Jeg kan ikke komme nærmere til dig … Jeg bøjer mig så langt ned, jeg kan komme …

Pelléas.

Jeg kan ikke nå højere … Giv mig i det mindste din hånd i aften … før jeg går … Jeg rejser i morgen …

Mélisande.

Nej, nej, nej …

Pelléas.

Jo, jo, jo! Jeg rejser, jeg rejser i morgen … Giv mig din hånd, din hånd, din lille hånd mod mine læber …

Mélisande.

Jeg giver dig ikke min hånd, hvis du rejser …

Pelléas.

Giv mig den, giv mig den …

Mélisande.

Rejser du så ikke? …

Pelléas.

Jeg venter, jeg venter …

Mélisande.

Jeg ser en rose i mørket …

Pelléas.

Hvor? … Jeg ser kun piletræets grene tegne sig mod muren …

Mélisande.

Længere nede, længere nede i haven; nede i det mørke grønne.

Pelléas.

Det er ingen rose … Jeg skal gå for at se efter, men giv mig først din hånd; først din hånd …

Mélisande.

Der, der! Jeg kan ikke bøje mig mere …

Pelléas.

Mine læber kan ikke nå din hånd …

Mélisande.

Jeg kan ikke bøje mig mere frem … Jeg er nær ved at falde … Å – å! … Mit hår falder ned …

(Hendes hår løser sig pludselig op, mens hun bøjer sig ud, og indhyller Pelléas.)

Pelléas.

Å … å! … Hvad er det? … Dit hår, dit hår kommer ned til mig! … Alt dit hår, Mélisande, alt dit hår er faldet ud fra

tårnet! … Jeg holder det i mine hænder, jeg holder det mod min mund, jeg holder det i mine arme, jeg lægger det om halsen … Jeg vil ikke åbne hænderne mere hele natten …

Mélisande.

Slip mig! – Slip mig! … Jeg falder ned! …

Pelléas.

Nej, nej, nej! Jeg har aldrig set sådant hår som dit, Mélisande! … Se, se; det kommer helt ovenfra, og alligevel indhyller det mig lige til hjertet … Og det er blødt og skært, som det faldt ned fra himlen! … Jeg ser ikke mere himlen for dit hår; og lyset fra dit hår skjuler himlens lys for mig! … Se, se bare! … Mine hænder kan ikke mere gribe om dit hår … Det flyver fra mig lige hen til piletræets grene … Det flyver fra mig til alle sider … Det skælver, det bevæger sig, det bæver mellem mine hænder som små fugle; og det elsker mig mere end dig! …

Mélisande.

Slip mig, slip mig! … Der kunne komme nogen …

Pelléas.

Nej, nej; jeg slipper dig ikke i nat … Du er min fange i nat; i den hele nat, i den hele nat …

Mélisande.

Pelléas! … Pelléas!

Pelléas.

Jeg binder dig fast, jeg binder dig fast til piletræets grene … Du kan ikke mere komme løs … Du kan ikke slippe bort mere. Se, se; jeg kysser dit hår … Jeg har glemt alt hvad jeg led her,

indhyllet i dets flammer. Føler du mine kys gennem dit hår? … Jeg sender dem hernede fra mig op til dig med dit hår … Hvert af dem bringer et kys … Se, se, jeg kan åbne mine hænder, jeg har begge hænderne fri, og du kan alligevel ikke slippe fra mig …

Mélisande.

Å, å! Det gør ondt … (*Duer flyver ud fra tårnet og kredser omkring dem i mørket.*) Hvad er det, Pelléas? Hvad er det, som flyver omkring mig?

Pelléas.

Det er duer, som bor i tårnet … Jeg skræmte dem; de flyver bort …

Mélisande.

Det er mine duer, Pelléas. – Lad os gå! Slip mig løs; de kommer ikke mere igen …

Pelléas.

Hvorfor kommer de ikke mere igen?

Mélisande.

De forsvinder i mørket … Gør mig fri, så jeg kan bevæge hovedet … Jeg hører nogen komme … Slip mig! Det er Golaud! … Jeg tror det er Golaud! … Han har hørt os …

Pelléas.

Vent! Vent! … Dit hår har snoet sig om grenene … Det har hængt sig fast. Vent, vent! … Det er ganske mørkt!

(Golaud kommer fra vejen.)

Golaud.

Hvad gør du her?

Pelléas.

Hvad jeg gør her? … Jeg …

Golaud.

Hvilke børn I er … Mélisande, bøj dig ikke sådan ud af vinduet. Du kunne falde … Ved I ikke, at det er sent – næsten midnat? Leg ikke i mørket! Hvilke børn … hvilke børn I er …

(Golaud ler nervøst. Han går med Pelléas.)

Tredje scene

(Underjordisk hvælving i slottet. ***Golaud****.* ***Pelléas****.)*

Golaud.

Pas på! Kom her – denne vej. Har du aldrig været her nede i hvælvingerne?

Pelléas.

Jo, engang; for længe siden …

Golaud.

De er umådelige. En række af vældige buegange. Gud ved, hvor de ender. Hele slottet er bygget på grave. Mærker du den dræbende tåge hernede? Jeg tror den kommer fra det lille underjordiske vand, som jeg skal vise dig. Pas på; gå foran, så lygten kan lyse for dig. Jeg skal sige til, når vi kommer derhen. *(De går videre – tavse.)* Pelléas! Pelléas! Stands! *(Griber ham i armen.)* For Guds skyld! … Ser du da ikke! – Et skridt til, og du var styrtet i afgrunden! …

Pelléas.

Men jeg kunne jo ikke se! … Lygten lyste ikke mere …

Golaud.

Jeg trådte fejl … men hvis jeg ikke havde holdt dig fast i armen … Se, her er det stillestående vand, jeg talte om … Kender du den dødens tåge, som stiger op mod os? – Gå videre indtil du når klippevæggen derhenne, og bøj dig lidt, så vil den slå op imod dig.

Pelléas.

Jeg mærker allerede ligesom en liglugt.

Golaud.

Længere bort, længere bort … Enkelte dage er hele slottet forpestet; men kongen vil ikke tro, at det kommer hernede fra. – De burde mure den grotte til, hvor dette døde vand bor. Så du revnerne i muren og de dårlige piller under hvælvingerne? Ingen aner, hvordan skjulte kræfter driver sit ustandselige arbejde til tilintetgørelse her nede. – Men det må vel gå sin gang; ingen tør gå herned … Ser du, hvordan murene er forvitrede … Og her … mærker du liglugten, som stiger op?

Pelléas.

Ja – der er en liglugt omkring os …

Golaud.

Bøj dig ned; vær ikke bange … jeg skal holde dig fast. – Giv mig … nej, nej … ikke hånden … den kunne slippe taget … Armen, armen … Ser du afgrunden? *(Forvirret.)* Pelléas! Pelléas!

Pelléas.

Ja, jeg tror jeg ser afgrundens bund … Er det lyset som skælver sådan? … Du …

(Han rejser sig op, vender sig om og ser på Golaud.)

Golaud *(med usikker stemme).*

Ja, det er lygten … Jeg bevægede den frem og tilbage for at lyse hvælvingerne op …

Pelléas.

Jeg kvæles her … lad os gå …

Golaud.

Ja, lad os gå …

(De går – tavse.)

Fjerde scene

(En terrasse ved indgangen til de underjordiske hvælvinger. ***Golaud*** *og* ***Pelléas****.)*

Pelléas.

Å! Endelig kan jeg ånde ud … Jeg troede et øjeblik, at jeg skulle få ondt dernede i disse umådelige grave; jeg var nær ved at falde om … Der er en fugtig, tung luft som krudtdamp, og mørket er så tæt som en giftig dej … Men her … al havluften kommer ind! … Føl, hvor det blæser frisk – frisk som et blad, der netop har åbnet sig på sin lille grønne stængel … Se, de vander blomsterne nede ved terrassen. Duften af nyt grønsvær og fugtige rosenblade kommer her hen … Klokken må snart være tolv … tårnet kaster allerede

skygge på bedene … Ja, klokken er tolv; jeg hører klokkerne ringe og børnene går til stranden for at bade … Jeg vidste ikke, at vi havde opholdt os så længe i hvælvingerne …

Golaud.

Vi gik derned henimod elleve …

Pelléas.

Før; det må have været før. Jeg hørte klokken slå halv elleve.

Golaud.

Halv elleve eller et kvarter i elleve …

Pelléas.

De har åbnet alle vinduerne i slottet. Se der, vor mor og Mélisande i et af vinduerne i tårnet …

Golaud.

Ja; de er søgt ind i skyggen. – Det er sandt. – Jeg hørte, hvad der foregik mellem dig og Mélisande i går aftes – hvad der blev sagt. Jeg ved godt, at I leger som børn, men det bør ikke gentage sig oftere. Mélisande er ung og let modtagelig for indtryk, og hun må i denne tid særligt behandles varsomt. Det ser ud til at hun skal blive mor … Hun er så spinkel, næsten ikke voksen; den mindste sindsbevægelse kunne bringe hende ulykke. Det er ikke første gang, jeg har mærket, at der måske er noget mellem jer … Du er ældre end hende; at jeg siger det til dig vil være nok … Undgå hende så meget du kan. Men uden at hun mærker det, naturligvis, uden at hun mærker det …

Hvad er det, jeg ser på vejen henne ved skoven? …

Pelléas.

Det er flokke af kvæg, som bliver ført til byen.

Golaud.

De græder som små børn, der er gået vild. Det er ligesom de allerede nu aner slagteren. – Hvilken dejlig dag! Hvilken dejlig dag for afgrøderne! …

(De går.)

Femte scene

(Foran slottet. ***Golaud*** *og* ***lille Yniold*** *kommer.)*

Golaud.

Kom, Yniold! Kom, sæt dig på mit skød. Herfra kan vi se, hvad der foregår i skoven. Jeg har slet ikke set noget til dig i den sidste tid. Du går også fra mig. Du er altid hos mor …

Ser du, vi er netop kommet til at sidde under mors vinduer. – Måske hun beder sin aftenbøn i dette øjeblik … Men sig mig, Yniold, hun er ofte sammen med onkel Pelléas, ikke sandt?

Yniold.

Jo, jo; altid, far – når du ikke er hjemme, far …

Golaud.

Nå! – Ser du, nogen går med lys i haven. –

Men de kan jo ikke lide hinanden … De er vist ofte uvenner … ikke sandt?

Yniold.

Jo, jo, det er sandt.

Golaud.

Så! – Nå, nå! Men hvad er de uvenner over?

Yniold.

Over døren.

Golaud.

Hvad? Over døren? – Men hvad er nu det for noget? – Forsøg at forklare, hvad du mener. Hvorfor er de uvenner over døren?

Yniold.

Fordi den ikke kan være åben.

Golaud.

Hvem af dem vil ikke have den åben? – Sig mig så, hvorfor de er uvenner?

Yniold.

Jeg ved ikke … Om lyset.

Golaud.

Jeg taler ikke om lyset; det skal vi tale om sidenhen. Nu taler vi om døren. Svar på det, jeg spørger dig om. Du må se at lære at tale nu; det er på tide … Put ikke fingrene i munden. – Så!

Yniold.

Far, far! … Jeg skal aldrig gøre det mere …

(Han begynder at græde.)

Golaud.

Så; hvorfor græder du? Hvad er der nu?

Yniold.

Å! å! Far, det gjorde ondt! …

Golaud.

Gjorde det ondt? – Hvor gjorde det ondt?

Yniold.

Her, her i min lille arm …

Golaud.

Jeg gjorde det ikke med vilje. Græd ikke mere, så skal du få noget godt i morgen …

Yniold.

Hvad skal jeg få, far?

Golaud.

Et kogger og pile. Men så må du fortælle mig det med døren.

Yniold.

Store pile?

Golaud.

Ja, ja. Store, store pile. – Men hvorfor ville de ikke have døren åben? – Så, svar mig nu engang! – Nej, nej; sæt ikke munden op til gråd. Jeg er ikke vred på dig. Vi vil tale ganske roligt sammen som Pelléas og mor. Hvad taler de om, når de er sammen?

Yniold.

Pelléas og mor?

Golaud.

Ja, hvad taler de om?

Yniold.

Om mig; hele tiden om mig.

Golaud.

Og hvad siger de om dig?

Yniold.

De siger, at jeg bliver så stor.

Golaud.

Å, jeg elendige mand! … Jeg er som en blind, som søger efter sin skat på havets bund … Jeg er som et nyfødt barn alene midt i en stor skov … Så, så, Yniold, jeg tænkte på noget andet. Lad os tale fornuftigt sammen. Taler Pelléas og mor aldrig om mig, når jeg ikke er der? …

Yniold.

Jo, jo, far. De taler altid om dig.

Golaud.

Så! … Og hvad siger de om mig?

Yniold.

De siger, at jeg bliver lige så stor som dig.

Golaud.

Er du altid hos dem?

Yniold.

Ja; ja. Altid, altid, far.

Golaud.

Beder de dig aldrig gå ud og lege?

Yniold.

Nej, nej; de er bange, når jeg ikke er hos dem.

Golaud.

Er de bange? … Hvordan ved du, at de er bange?

Yniold.

Mor siger altid: gå ikke, gå ikke! … De er ulykkelige, men de smiler …

Golaud.

Men det beviser jo ikke, at de er bange.

Yniold.

Jo, jo, papa; hun er bange …

Golaud.

Hvorfor tror du, at hun er bange?

Yniold.

De græder altid i mørket.

Golaud.

Å! å! …

Yniold.

Og derfor græder jeg også …

Golaud.

Ja, ja …

Yniold.

Hun er bleg, far.

Golaud.

Å! å! … Gud give mig tålmodighed! Gud give mig tålmodighed …

Yniold.

Hvad var det du sagde, papa?

Golaud.

Ingenting, ingenting, barn. – Jeg så en ulv i skoven. – Så har de det vel godt sammen! Jeg er glad over at høre, at de kommer godt ud af det med hinanden. – Kysser de også hinanden? – Nej?

Yniold.

Om de kysser hinanden, far? – Nej, nej. – Å jo, far; jo, jo. – Engang … engang da det regnede …

Golaud.

Så de har kysset hinanden? – Men hvordan, hvordan kysser de hinanden?

Yniold.

Sådan, far, sådan! *(Han kysser ham på munden; ler.)* Å … å! Dit skæg, far! … Det stikker … det stikker! Det bliver snart ganske gråt; og håret også; ganske gråt, ganske gråt … *(Der bliver tændt lys i vinduet, de sidder under. Lyset falder med på dem.)* Å! Å! mor har tændt lampen. Det bliver lyst, far, det bliver lyst.

Golaud.

Ja, det begynder at blive lyst …

Yniold.

Lad os gå derop, far, lad os gå derop …

Golaud.

Hvor vil du gå hen?

Yniold.

Der hvor der er lyst, far.

Golaud.

Nej, nej, barn. Lad os endnu blive en stund her i mørket … Ingen ved, ingen ved noget endnu … Ser du de fattige dernede, som forsøger at tænde ild i skoven? – Det har regnet.

Og der … ser du den gamle gartner, der vil løfte træet op, som vinden har kastet hen over vejen? – Han kan ikke; træet er for stort, træet er for tungt; og det bliver liggende på samme plet, hvor det faldt. Det er der alt sammen ingenting at gøre ved … Jeg tror Pelléas er gal …

Yniold.

Nej, far, han er ikke gal, men han er så rar …

Golaud.

Vil du se mor?

Yniold.

Å, ja! lad mig se hende!

Golaud.

Vær ganske stille, så skal jeg løfte dig op til vinduet. Jeg kan ikke nå derop, selv om jeg er så stor … *(Han løfter barnet op.)* Vær stille som en mus, ellers bliver mor forfærdelig bange … Ser du hende? … Er hun derinde?

Yniold.

Ja … å! Der er lyst!

Golaud.

Er hun alene?

Yniold.

Ja … nej, nej; onkel Pelléas er der også.

Golaud.

Han! …

Yniold.

Å, å, far! Du klemmer mig så hårdt, det gør ondt! …

Golaud.

Det gør ingenting. Hys, jeg skal ikke gøre det mere. Se derind, se derind, Yniold! … Hvad laver de nu? –

Yniold.

De laver ingenting, far; de venter på noget.

Golaud.

Er de nær ved hinanden?

Yniold.

Nej, far.

Golaud.

Og … og sengen? Er de nær ved sengen?

Yniold.

Sengen, far? – Jeg kan ikke se sengen.

Golaud.

Ikke så højt, ikke så højt! De kunne høre dig. Taler de sammen?

Yniold.
Nej, far; de taler ikke.

Golaud.
Men hvad laver de da? – De må da foretage sig noget …

Yniold.
De ser på lyset.

Golaud.
Begge to?

Yniold.
Ja, far.

Golaud.
Siger de ikke et ord?

Yniold.
Nej, far; de taler ikke.

Golaud.
Går de ikke hen til hinanden?

Yniold.
Nej, far; de rører sig ikke.

Golaud.
Sidder de?

Yniold.
Nej, far; de står lænet op til væggen.

Golaud.
Rører de sig ikke? – Ser de ikke på hinanden? – Gør de ingen tegn? …

Yniold.

Nej, far. – Å, å, far; de blinker slet ikke … Jeg er forfærdelig bange …

Golaud.

Hys! Rører de sig ikke endnu?

Yniold.

Nej, far. – Jeg er bange, far! Lad mig komme ned!

Golaud.

Hvad er du da bange for? – Se derind! Se derind! …

Yniold.

Jeg tør ikke mere se derind, far … Lad mig komme ned! …

Golaud.

Se derind! Se derind!

Yniold.

Å, å, far! Jeg kommer til at græde! Lad mig komme ned, lad mig komme ned! …

Golaud.

Kom, så skal vi gå og se, hvad der er sket.

(De går.)

Fjerde akt

Første scene

*(**Pelléas** og **Mélisande** mødes.)*

Pelléas.

Hvor går du hen? Jeg må tale med dig i aften. Kan jeg møde dig?

Mélisande.

Ja.

Pelléas.

Jeg kommer fra min far. Han har det bedre. Doktoren siger, at han er reddet … I morges havde jeg en forudfølelse af, at denne dag ville ende galt. Jeg har i den sidste tid gået med anelser om ulykke … Men så har det hele pludselig taget en god vending, og i dag er det bare et spørgsmål om tid, hvornår min far bliver helt rask. De har åbnet alle vinduerne i hans værelse. Han ser fornøjet ud. – Han taler ikke som en af os, men hans tanker kommer ikke mere langt borte fra den anden verden … Han kendte mig igen. Han tog mig i hånden og sagde på sin underlige måde: "Er det dig, Pelléas? Hvor besynderligt, jeg har aldrig lagt mærke til det før, du har sådan et venligt, alvorligt ansigt, som en, der ikke har lang tid tilbage at leve i … Du må rejse, du må rejse …" Det er besynderligt. Jeg vil gøre, hvad han siger … Min mor hørte det og græd af glæde. – Føler du ikke, hvordan hele huset ligesom lever op igen? Vi kan høre dem ånde; de taler og går … Hys;

der er nogen derinde … Skynd dig, skynd dig, svar mig hurtigt! Hvor vil du møde mig?

Mélisande.

Hvor vil du?

Pelléas.

I parken; ved de blindes kilde. – Vil du? – Kommer du?

Mélisande.

Ja.

Pelléas.

Det bliver den sidste aften. – Jeg vil rejse, som min far siger. Du ser mig ikke mere …

Mélisande.

Sig ikke det, Pelléas … Jeg vil altid se dig; jeg må altid se dig …

Pelléas.

Det nytter ikke at se efter mig … jeg vil være for langt borte … Dit øje vil ikke nå mig … Jeg er så opfyldt af glæde i dag. Det er ligesom jeg bærer både himlens og jordens vægt på mine skuldre.

Mélisande.

Hvad mener du, Pelléas? – Jeg forstår ikke, hvad du siger …

Pelléas.

Gå, gå, lad os skilles her. Jeg hører dem tale derinde … Det er de fremmede, som kom til slottet i morges … De tager afsked … Lad os gå. – Det er de fremmede …

(De går til hver sin side.)

Anden scene

*(Et værelse på slottet. **Arkël**. **Mélisande**.)*

Arkël.

Nu da Pelléas' far er frelst, og sygdommen, dødens gamle tjener, har forladt slottet, vil vel lidt sol og glæde endelig komme ind i huset … Det var på høje tid! – For siden du kom hertil, har ingen foretaget sig andet end at hviske sammen udenfor en lukket dør … Jeg har medlidenhed med dig, Mélisande … Du kom hertil så fornøjet som et barn, der glæder sig til en fest. Men i samme øjeblik du kom ind i hallen, så jeg, hvordan dit ansigt skiftede udtryk, og din sjæl vel også. Ligesom én, der midt på en solvarm dag kommer ind i en klam, mørk hule, uvilkårligt må gyse af kulde … Og siden, siden, fordi jeg så dette, var det ofte jeg ikke forstod dig … Jeg lagde mærke til dig. Du gik omkring, uden sorger måske, men med et underligt forskræmt udtryk i dit ansigt, ligesom en, der i en dejlig have, i fuldt sollys, altid venter på en stor ulykke … Jeg kan ikke forklare det, men jeg var bedrøvet over at se dig sådan; … du er for smuk og for ung til allerede nu, dag og nat, at leve med dødens ånde omkring dig … Men nu skal det alt sammen blive anderledes. I alle de år jeg har levet – og dette er måske det eneste sikre, jeg har vundet i livet – har jeg altid på en vis måde fæstet lid til begivenhedernes troskab, og jeg har altid set, at det som er ungt og smukt skaber unge, smukke og lykkelige begivenheder … Det er dig, denne gang, der skal åbne døren for den unge, lykkelige tid, som jeg skimter … Kom her hen! Hvorfor bliver du stående der henne uden at svare og uden at

se op? – Jeg har kysset dig en gang, den dag du kom; og gamle mennesker trænger så meget til at føle en ung kvindes pande eller en lille barnekind mod sine læber, for endnu at kunne tro på, at der findes noget nyt og frisk i verden, og for et øjeblik at fjerne det som altid truer. Er du bange for mine gamle læber? Å, hvor jeg har følt medlidenhed med dig i disse lange måneder! …

Mélisande.

Bedstefar, jeg har ikke været ulykkelig …

Arkël.

Du er måske af dem, som er ulykkelige uden at vide det, og de er måske de allermest ulykkelige … Lad mig se dit ansigt, sådan, nærved – et øjeblik … Man trænger så meget til skønhed, så nær ved døden …

(Golaud kommer ind.)

Golaud.

Pelléas rejser i aften.

Arkël.

Du har blod på panden. – Hvad har du gjort?

Golaud.

Ingenting … Ingenting … Jeg gik gennem et tornekrat.

Mélisande.

Bøj hovedet lidt, herre, så skal jeg tørre din pande …

Golaud *(støder hende fra sig).*

Rør mig ikke, hører du! Gå din vej, gå din vej! – Jeg taler ikke til dig. – Hvor er mit sværd? – Jeg søger efter mit sværd …

Mélisande.

Her, på bedeskamlen.

Golaud.

Giv mig det. – *(Til Arkël.)* De har igen fundet en bonde død af sult nede ved havet. De vælger ligesom alle at dø lige for vore øjne. – *(Til Mélisande.)* Nå, hvad bliver det så til med sværdet? Hvorfor skælver du? – Jeg vil ikke dræbe dig. Jeg ville bare se lidt på bladet. – Jeg har ikke sværdet til det brug. Hvorfor ser du på mig som på en tigger? – Jeg har ikke bedt dig om almisse. Du håber at kunne opdage noget i mine øjne, uden at jeg skal se noget i dine … Tror du, at jeg ved noget? – *(Til Arkël.)* Ser du hendes store øjne? Sig mig, hvad du ser i dem? …

Arkël.

Jeg ser intet i dem uden uskyldighed …

Golaud.

Uskyldighed! … De er større end uskyldighed! … De er renere end øjnene på et lam … De kunne give Gud timer i uskyldighed! Jeg siger dig, jeg er så nær ved dem, at jeg kan føle dem blinke; og alligevel er jeg ikke så langt fra de store hemmeligheder i den anden verden, som jeg er fra den allermindste hemmelighed i dem … Det ser ud som englene i Himlen ustandselig fejrer dåb derinde! Jeg kender dem! Jeg har set dem i deres gerning! Luk dem igen, luk dem igen; ellers skal jeg lukke dem for lange tider! …

Hold ikke din højre hånd for struben på den måde; jeg taler jo bare om en ganske ligefrem ting … Jeg har ingen bagtanker … Hvis jeg havde det, hvorfor skulle jeg ikke sige dig det? Å! …

Å! – forsøg ikke at løbe din vej. – Kom her! – giv mig din hånd! Å! Dine hænder er alt for varme … Gå din vej! Dit kød byder mig imod! … Kom her! – Der er nu ikke mere tale om at komme bort! – *(Han griber om hendes hår.)* Du skal følge efter mig på knæ! – På knæ! – På knæ for mig! – Å, å! endelig kommer da dit lange hår til nytte! … Først til højre – så til venstre! – Til venstre og så til højre! – Absalon! Absalon! – Frem og tilbage! Ned på jorden – ned på jorden! … Hører du, hører du; jeg ler allerede som en olding …

Arkël *(løber til)*.

Golaud!

Golaud *(lader som han pludselig bliver rolig)*.

Gør som du vil. – Jeg lægger ingen betydning i det hele. – Jeg er alt for gammel; og så er jeg ingen spion. Jeg venter roligt på, hvad der vil komme; og så … Nå! … Simpelthen fordi folk bruger det; fordi de bruger det …

(Han går.)

Arkël.

Hvad er der i vejen med ham? – Er han drukken?

Mélisande *(i tårer)*.

Nej, nej; men han elsker mig ikke mere … Jeg er ikke lykkelig! … Jeg er ikke lykkelig! …

Arkël.

Hvis jeg var Gud, ville jeg have medlidenhed med menneskenes hjerter …

Tredje scene

(En terrasse udenfor slottet.)

Lille Yniold.

Å, hvor den er tung! … Den er meget tungere end hele, hele verden. Den er meget tungere end mig selv … Min guldkugle er trillet derind, under denne væmmelige sten, og så kan jeg ikke nå den … Min lille arm er ikke lang nok … og stenen vil ikke rokke sig … Jeg kan ikke få løftet den op … og ingen anden kan få løftet den op … Den er tungere end hele huset … Ligesom den var groet fast i jorden … *(Man hører lam bræge langt borte.)* Å … å! Jeg hører lammene græde … *(Han går yderst ud på terrassen for at få øje på dem.)* Se bare … solen er borte … Å! De kommer, de små lam; de kommer … Se allesammen … Se allesammen! … De er bange i mørket … De trykker sig sammen! … De trykker sig sammen, så de snart ikke har plads til at gå mere … De græder … de græder! Å, hvor hurtigt de kommer afsted! … De er snart ved korsvejen. Å … å! De ved ikke, hvilken vej de skal tage … De græder ikke mere … De venter … Nogen af dem vil gå til højre … De vil alle gå til højre … Men de kan ikke! … Hyrden smider jord efter dem … Å … å! De kommer denne vej … De er lydige! De er lydige! De kommer her forbi under terrassen … De kommer lige under klippen … Jeg kan se dem lige ved mig … Å! Å! Sikke mange der er! … Sikke mange der er! … Hele vejen er fuld … Nu tier de alle … Hyrde, hyrde! Hvorfor taler de ikke mere?

Hyrden *(som man ikke ser)***.**

Fordi dette ikke mere er vejen til stalden …

Yniold.

Hvor skal de hen? – Hyrde, hyrde! – Hvor skal de hen? – Han hører mig ikke mere. De er allerede kommet for langt bort … De går så hurtigt … De går så stille … Det er ikke mere vejen til stalden … Hvor skal de sove i nat? Å, å! Det er så mørkt … Jeg må sige noget til nogen …

Fjerde scene

(Et springvand i parken. ***Pelléas*** *kommer.)*

Pelléas.

Det er den sidste aften … den sidste … Alt må være forbi … Jeg har været som et barn, der sorgløs leger ved en afgrund, uden at ane faren … Jeg har gået rundt i drømme midt iblandt i de snarer, som skæbnen har stillet for mig … Hvem har pludselig vækket mig? Jeg må flygte som en blind fra sit brændende hus, mens han råber højt af glæde og smerte … Jeg vil sige hende, at jeg må bort … Min far er udenfor al fare, og jeg kan ikke mere lyve for mig selv … Jeg har opbrugt alle påskud. Det er sent; hun kommer ikke … Det var bedre at gå uden at sige farvel … Denne gang må jeg se godt på hende … Der er ting som jeg ikke husker mere … Jeg synes undertiden, der går hundrede år mellem hver gang vi ses … Hendes blik har jeg endnu ikke set … Hvis jeg gik, ville jeg jo ikke have noget med af hende.

Og alt det vi har haft sammen! … Jeg kunne lige så godt forsøge at bære lidt vand med mig i en pose af stof … Jeg må se for sidste gang lige til bunden af hendes hjerte … Jeg må sige hende alt det, som jeg aldrig fik sagt …

*(**Mélisande** kommer.)*

Mélisande.

Pelléas!

Pelléas.

Mélisande! – Er det dig, Mélisande?

Mélisande.

Ja.

Pelléas.

Kom her hen; stå ikke der lige i månestriben. – Kom her. Vi har så meget at sige hinanden … Kom her hen i skyggen af lindetræet.

Mélisande.

Lad mig blive i lyset …

Pelléas.

Nogen kunne se os fra vinduerne i tårnet. Kom her hen; her er vi sikre. – Vogt dig; de kunne se os …

Mélisande.

Jeg ønsker, at de skal se mig …

Pelléas.

Jeg forstår dig ikke! – Kunne du slippe bort, uden at nogen så dig?

Mélisande.

Ja, din bror sov …

Pelléas.

Det er sent. – Om en time bliver portene lukket. Vi må passe på. Hvorfor kom du så sent?

Mélisande.

Din bror havde onde drømme. Og så hang min kjole igen fast i et søm i porten. Se, den gik i stykker. Tiden løb fra mig … Jeg har løbet …

Pelléas.

Stakkels Mélisande! … Jeg er næsten bange for at røre dig … Du er som en jaget fugl … Er det for mig, for min skyld du gør alt dette? … Jeg hører dit hjerte banke som det var mit eget … Kom her hen … nærmere, nærmere til mig …

Mélisande.

Hvorfor smiler du?

Pelléas.

Jeg smiler ikke; – eller måske jeg ler af glæde, uden selv at vide det … Jeg ville hellere græde …

Mélisande.

Vi har været her før … for længe, længe siden … Jeg husker …

Pelléas.

Ja … ja … Det er lange måneder siden. – Den gang vidste jeg endnu ikke … Ved du, hvorfor jeg bad dig komme i aften?

Mélisande.

Nej.

Pelléas.

Det er måske den sidste aften, jeg ser dig … Jeg må rejse herfra – for bestandig …

Mélisande.

Hvorfor siger du altid, at du skal rejse? …

Pelléas.

Må jeg da fortælle dig det, som du ved så godt? – Ved du ikke, hvad jeg har at sige dig?

Mélisande.

Nej, nej; jeg ved ingenting …

Pelléas.

Ved du ikke, hvorfor jeg må bort? Ved du ikke, at det er fordi (han kysser hende pludselig) jeg elsker dig …

Mélisande *(ganske stille)*.

Jeg også – jeg elsker også dig …

Pelléas.

Å, Mélisande – hvad sagde du! … Jeg hører næsten ikke din stemme! … Isen er brudt op med glødende jern! … Du siger det med en stemme, som kommer fra den anden side af verden! … Jeg hørte det næsten ikke … Du elsker mig? Du elsker også mig? Hvor længe har du elsket mig?

Mélisande.

Altid … Så længe jeg har set dig …

Pelléas.

Å! Sådan som du siger det! … Ligesom din stemme var kommet over havet om våren! … Jeg hører den første gang i aften … Jeg føler det som frisk regn på mit hjerte! Du siger det så ligetil som en engel, der blev spurgt! … Jeg kan ikke tro det, Mélisande! … Hvorfor skulle du elske mig? – Er det sandt, hvad du siger? – Narrer du mig ikke? – Lyver du ikke lidt, for at gøre mig glad? …

Mélisande.

Nej, jeg lyver aldrig; jeg lyver kun for din bror …

Pelléas.

Å, sådan som du siger det! … Din stemme! Din stemme er friskere og mere sandfærdig end vandet! … Som rent vand på mine læber! … Som rent vand på mine hænder … Giv mig, giv mig dine hænder … Å! Dine hænder er så små! … Jeg vidste ikke, at du var så smuk! … Jeg har aldrig set noget så smukt, før jeg så dig … Jeg vankede uroligt omkring, jeg søgte alle steder inde … jeg søgte over alt ude; men jeg fandt ikke skønheden … Og nu har jeg fundet dig! … Jeg har fundet dig! … Jeg tror ikke, der er en kvinde på jorden så dejlig! … Hvor er du? – Jeg kan ikke mere høre dig ånde …

Mélisande.

Det er fordi jeg ser på dig …

Pelléas.

Hvorfor ser du så alvorligt på mig? – Vi har skygge nok. – Der er alt for mørkt her under træet. Kom, lad os gå ud i månelyset. Vi kan ikke se, hvor lykkelige vi er. Kom, kom; vi har så kort tid …

Mélisande.

Nej, nej; lad os blive her … Jeg er nærmere hos dig i mørket …

Pelléas.

Hvor er dine øjne? – Du vil vel ikke gå fra mig? – Du tænker ikke på mig i dette øjeblik.

Mélisande.

Jo, jo; jeg tænker kun på dig …

Pelléas.

Du ser et andet sted hen …

Mélisande.

Jeg ser dig andre steder …

Pelléas.

Du er så tankefuld … Hvad er det med dig? – Er du ikke lykkelig? …

Mélisande.

Jo, jo; jeg er lykkelig, men jeg er bedrøvet …

Pelléas.

Den som elsker er ofte bedrøvet …

Mélisande.

Jeg græder altid, når jeg tænker på dig …

Pelléas.

Jeg også … jeg også, Mélisande … Jeg er så nær dig; jeg græder af glæde og alligevel … *(Han kysser hende igen.)* – Hvor dit ansigt er forunderligt, når jeg kysser dig … Du er så smuk, at du ser ud, som du ikke kunne leve …

Mélisande.

Du også …

Pelléas.

Å, Mélisande! – Vi kan jo ikke leve som vi vilde … Jeg elskede dig ikke den første gang jeg så dig …

Mélisande.

Ikke jeg heller, ikke jeg heller … jeg var bange …

Pelléas.

Jeg kunne ikke holde dine øjne ud … Jeg ville rejse min vej straks … Og siden …

Mélisande.

Og jeg ville ikke komme … Jeg ved endnu ikke, hvorfor jeg var bange for at komme …

Pelléas.

Der er så mange ting, som vi aldrig får at vide … Vi venter altid; og så … Hvad er det for en lyd? – De lukker portene! …

Mélisande.

Ja, nu lukkede de portene …

Pelléas.

Vi kan ikke komme ind i nat! – Hører du slåen! – Hør, hør! … De tunge lænker … De tunge lænker! … Det er for sent, det er for sent! …

Mélisande.

Så meget bedre! Så meget bedre! Så meget bedre!

Pelléas.

Du! – Forstår du? Vi har ingen vilje mere! … Alt er tabt, alt er vundet! Alt er vundet i aften! – Kom! Kom! … Mit hjerte banker, så mit bryst snart sprænges … *(han omfavner hende.)* Hør … hører du! Mit hjerte er ved at kvæle mig … Å, hvor dejligt her er i mørket! …

Mélisande.

Der er nogen bag os! …

Pelléas.
Jeg ser ingen …

Mélisande.
Jeg hørte nogen …

Pelléas.
Jeg hører kun dit hjerte banke …

Mélisande.
Jeg hørte en støj i de visne blade …

Pelléas.
Det er vinden, som pludselig har lagt sig … Den blev stille, da vi kyssede hinanden …

Mélisande.
Hvor vore skygger er store i aften …

Pelléas.
De omfavner hinanden gennem hele haven. Å, hvor de kysser hinanden langt borte! Se … se! …

Mélisande *(med anstrengt stemme)*.
Å – å! – Han er bag et træ!

Pelléas.
Hvem?

Mélisande.
Golaud!

Pelléas.
Golaud? – Hvor? – Jeg ser ingenting …

Mélisande.

Der … hvor vore skygger holder op …

Pelléas.

Ja, ja; jeg ser ham … Lad os ikke pludseligt vende os om …

Mélisande.

Han har sit sværd …

Pelléas.

Jeg er uden våben …

Mélisande.

Han har set os kysse hinanden …

Pelléas.

Han ved ikke, at vi har set ham … Rør dig ikke; vend dig ikke om, ellers styrter han sig over os … Han bliver stående, så længe han tror, vi ikke ved … Han ser på os … Han står endnu ganske stille … Skynd dig, skynd dig bort … Jeg skal vente på ham … Jeg skal vente på ham …

Mélisande.

Nej, nej, nej! …

Pelléas.

Gå, gå! Han har set det hele … Han dræber os! …

Mélisande.

Så meget bedre! Så meget bedre! Så meget bedre …

Pelléas.

Han kommer … han kommer! … Giv mig din mund! … Din mund! …

Mélisande.

Ja! … Ja! … Ja! …

(De kysser hinanden lidenskabeligt.)

Pelléas.

Alle stjernerne falder! …

Mélisande.

Over mig også! Over mig også! …

Pelléas.

Kom … kom! … Giv mig … giv mig! …

Mélisande.

Alt! Alt! Alt! …

*(**Golaud** styrter sig over dem med sværdet i sin hånd. Han dræber Pelléas, som falder om ved marmorbassinet. Mélisande flygter forfærdet.)*

Mélisande *(flygtende).*

Å, å! Jeg er bange! … Jeg er bange …

(Golaud forfølger hende i tavshed gennem skoven.)

Femte akt

Første scene

(En lavloftet sal på slottet. Alle pigerne på slottet er samlet, mens børn leger udenfor et lavt, sprosset vindue.

En gammel pige.

I skal se, I skal se, det bliver i aften. – Om et øjeblik får vi bud …

Anden pige.

Ingen kommer og fortæller os noget … De ved ikke mere, hvad de gør …

Tredje pige.

Vi venter her …

Fjerde pige.

Vi får det vel ligesom på fornemmelsen, når vi skal gå derop …

Femte pige.

Når tiden er kommet, mærker vi det nok på os selv, og så går vi …

Sjette pige.

Der er ikke en lyd at høre mere i hele huset …

Syvende pige.

Vi må sige til børnene, som leger udenfor, at de skal være rolige.

Ottende pige.

De holder nok op af sig selv, når timen kommer …

Niende pige.

Tiden er endnu ikke kommet …

(En gammel pige kommer ind.)

Den gamle pige.

Ingen kommer mere ind til hende. Jeg har lyttet over en time … Der er så stille, at man kunne høre fluerne gå på væggen … Jeg hørte ikke en lyd …

Første pige.

Har de ladet hende ligge alene i værelset?

Den gamle pige.

Nej, nej; jeg tror værelset er fuldt af mennesker.

Første pige.

Nu kommer de, nu kommer de straks …

Den gamle pige.

Å Gud! Å Gud! Det er ikke lykken, som er kommet ind i huset … Vi har jo ikke lov til at sige noget; men hvis jeg ville fortælle, hvad jeg ved …

Anden pige.

Var det dig, som fandt dem udenfor porten?

Den gamle pige.

Ja, ja, det var mig, som fandt dem. Portneren siger, at det var ham, som så dem først, men det var mig, som vækkede ham. Han lå og snorkede og ville ikke stå op. – Og så kommer han og siger til mig: Jeg så dem først. Er det rigtigt og retfærdigt?

– Jeg brændte mig endda her på fingeren, da jeg skulle tænde lampen for at gå i kælderen. – Ja, hvad var det nu jeg skulle i kælderen? – Nej, men om jeg mere husker, hvad jeg skulle i kælderen. – Men nok er det, jeg stod tidligt op; det var ikke lyst endnu; så sagde jeg til mig selv: Nu skal du gå over slotsgården, og så skal du lukke porten op. Og det gjorde jeg. Gik på tå ud og åbnede porten, som én åbner en almindelig port … Men du al almægtige skaber, hvad så jeg? …

Første pige.

De var vel derude?

Den gamle pige.

Der lå de begge to udenfor porten! … Ligesom to fattigfolk, som er for sultne til at gå … De lå tæt op til hinanden, lige som to små børn som er bange … Den lille prinsesse var det næsten forbi med, og den store Golaud havde endnu sværdet i sig … Jorden var ganske rød af blod …

Anden pige.

Vi må sige noget til børnene … De skriger så højt de kan derude …

Tredje pige.

Det er jo ikke muligt at høre sin egen stemme …

Fjerde pige.

De vil ikke tie stille; jeg har forsøgt, de vil ikke tie …

Første pige.

Han er vist næsten frisk igen?

Den gamle pige.

Hvem?

Første pige.

Den store Golaud.

Tredje pige.

Ja, ja; de førte ham ind i prinsessens værelse. Jeg mødte dem netop i korridoren. De måtte støtte ham fra alle sider. Han gik som en fuld mand. Han kan ikke gå alene endnu.

Den gamle pige.

Han kunne ikke få livet af sig; han er for stor. Men hende, staklen, som ingen er kommet nær, hun skal dø. Er det nogen mening i det?

Første pige.

Så du såret?

Den gamle pige.

Lige så godt, som jeg ser dig her for mine øjne. – Jeg har set det hele, forstår du … Det var mig, som så det først, førend alle andre … Det var et aldrig så lille mærke under hendes lille venstre bryst. Et lille sår, som end ikke ville tage livet af en due. Er dette rigtigt og naturligt?

Første pige.

Ja, det er noget, som vi ikke har nogen forstand på …

Anden pige.

Og så har hun jo fået et barn for tre dage siden …

Den gamle pige.

Netop, ja! … Fået et barn på sin dødsseng. – Er det måske ikke et tegn fra Himlen? – Og hvad for et barn! – En lille pige så klejn, at en fattigkone ikke ville være bekendt af et sådant barn … Det har et lille voksansigt, det er kommet alt for

tidligt … Det må ligge i bomuld … Ja, ja, Gud bedre os! … Det er ikke lykken, som er kommet ind i huset …

Første pige.

Ja, ja, det er Guds finger …

Tredje pige.

Og hvor er vor gode, rare herre Pelléas … hvor er han? Det er der ingen, som ved …

Den gamle pige.

Jo, jo, de ved det alle sammen … de tør bare ikke sige noget … De tør ikke nævne hverken det ene eller det andet … Sandheden er de bange for alle sammen … Men jeg ved, at de har fundet ham på bunden af de blindes kilde … og intet levende menneske turde se på ham … Nå ja, ja; på dommens dag får de nok stå til regnskab …

Første pige.

Jeg tør ikke sove mere her …

Den gamle pige.

Når ulykken engang er kommet ind i huset, må én nok pænt tie stille …

Tredje pige.

Den finder nok sine …

Den gamle pige.

Men vi går ikke derhen, som vi ville …

Fjerde pige.

Og vi gør ikke det, som vi skulle gøre …

Første pige.
De er bange for os nu …

Anden pige.
De tør ikke sige noget til os …

Tredje pige.
De ser ned mod jorden, når de møder nogen af os …

Fjerde pige.
De hvisker altid …

Sjette pige.
Ingen kan vide, hvad de har gjort …

Syvende pige.
Hvad skal tjenerne gøre, når selve herrerne er bange?

(Tavshed.)

Første pige.
Nu tier børnene.

Anden pige.
De har sat sig foran døren.

Tredje pige.
De trykker sig op til hinanden.

Den gamle pige.
Jeg hører ikke en lyd i slottet …

Første pige.
Jeg kan ikke engang høre børnene ånde …

Den gamle pige.
Kom, kom; nu er tiden inde …

(De går alle tavse ud.)

Anden scene

(Et værelse på slottet. ***Arkël****,* ***Golaud*** *og* ***doktoren*** *i et hjørne af værelset.* ***Mélisande*** *ligger på sin seng.)*

Doktoren.

Det er ikke dette lille sår, som bringer hende døden; en fugl ville ikke dø af det … I har ikke dræbt hende, gode herre, lad ikke fortvivlelsen overvælde Jer sådan … Hun skulle ikke leve … Hun er født uden grund – for at dø … og hun dør også nu uden grund … Vi kan måske redde hende, hvem ved …

Arkël.

Nej, nej; uden at ville det selv er vi for tavse her i hendes værelse … Det er intet godt tegn … Se på hende, hvordan hun sover … Så stille, så stille; som hendes sjæl frøs – som kulden havde taget hendes sjæl for bestandig …

Golaud.

Jeg dræbte hende uden grund! Kunne det ikke få stene til at græde! … De kyssede hinanden som to små barn … De kyssede hinanden ganske ligefremt – søster og bror var de … Og jeg måtte straks! … Jeg gjorde det mod min vilje … jeg gjorde det mod min vilje …

Doktoren.

Hys; jeg tror hun vågner …

Mélisande.

Luk vinduet op … luk vinduet op …

Arkël.

Er det dette, du vil have åbnet, Mélisande?

Mélisande.

Nej, nej; det store vindue … Jeg vil se …

Arkël.

Er havluften ikke for kølig for dig i aften?

Doktoren.

Luk op, luk op …

Mélisande.

Tak … Er det solen som går ned?

Arkël.

Ja, det er solen som går ned i havet; det er sent. – Hvordan har du det, Mélisande?

Mélisande.

Godt, godt. – Hvorfor spørger du mig om det? Jeg har aldrig følt mig så frisk. – Jeg synes der er noget, jeg har fået at vide …

Arkël.

Hvad siger du? – Jeg forstår dig ikke …

Mélisande.

Jeg forstår heller ikke selv alt, hvad jeg siger, ser du … Jeg ved ikke, hvad jeg siger … Jeg ved ikke, hvad jeg ved … Jeg siger ikke mere, hvad jeg vil.

Arkël.

Så, så … Jeg er så glad over at høre dig tale. Du har haft lidt feber de sidste dage, og da forstod vi dig ikke rigtigt … Men

det er alt sammen så længe siden …

Mélisande.

Jeg ved ikke … – Er du ganske alene i værelset, bedstefar?

Arkël.

Nej, doktoren er her; ham, som har gjort dig rask igen …

Mélisande.

Å …

Arkël.

Og så er der en til …

Mélisande.

Hvem er det?

Arkël.

Det er … bliv ikke bange … Han vil ikke gøre dig noget ondt, – ikke det mindste, det kan du være sikker på … Hvis du måske er ængstelig, så går han straks sin vej … Han er så ulykkelig …

Mélisande.

Hvem er det?

Arkël.

Det er … det er din mand … Golaud …

Mélisande.

Er Golaud her? Hvorfor kommer han ikke her hen til mig?

Golaud *(slæber sig hen til sengen)*.

Mélisande … Mélisande …

Mélisande.

Er det dig, Golaud? Jeg kender dig næsten ikke igen … Solen står mig lige i øjnene … Hvorfor ser du op langs væggen? Du er blevet så tynd og gammel … Er det længe siden, vi har set hinanden?

Golaud *(til Arkël og doktoren).*

Vil I gå ud et øjeblik … Jeg skal lade døren stå helt åben … Bare et øjeblik … Der er noget, jeg så gerne ville sige hende; ellers kan jeg ikke få lov at dø … gør det! … I behøver bare at gå hen til enden af korridoren, ikke længere; så kan I straks komme tilbage igen … Nægt mig ikke dette … Jeg er et ulykkeligt menneske.

(Arkël og doktoren går.)

Mélisande, har du medlidenhed med mig? Jeg føler sådan medlidenhed med dig! Mélisande! … Har du tilgivet mig, Mélisande?

Mélisande.

Ja, ja, jeg tilgiver dig … Hvad er det jeg skal tilgive?

Golaud.

Jeg har gjort dig så meget ondt, Mélisande … Jeg kan ikke sige dig det onde, jeg har gjort dig … Men jeg ser det, jeg ser det så tydeligt i dag … lige siden den første dag. Og det jeg ikke vidste før, det står i aften så klart for mig … Det er min skyld det hele, alt det som er sket, alt som kommer til at ske … Hvis jeg kunne fortælle dig det, ville du også se det som jeg gør? Jeg ser det hele, jeg ser det hele! … Men jeg elskede dig så meget! … Jeg elskede dig for meget! … Men nu skal én dø …

det er mig som skal dø … Og jeg må vide … Jeg ville så gerne spørge dig … Du bliver vel ikke vred på mig? … Jeg ville så gerne … Alle må sige sandheden til én, som skal dø … Han må vide, hvad der er sandt, ellers kan han ikke få lov at dø … Vil du sværge, at du siger mig sandheden? …

Mélisande.

Ja.

Golaud.

Har du elsket Pelléas?

Mélisande.

Ja vist, jeg har elsket ham. Hvor er han?

Golaud.

Du forstår mig ikke – Du vil ikke forstå mig. – Det ser ud som … Det ser ud som … Hør på mig: Jeg spørger dig, om du har elsket ham med en brødefuld kærlighed? … Har du … har I bedraget mig? Sig det … sig det! … Har I? …

Mélisande.

Nej, nej; vi har ikke bedraget dig … Vi har ikke været brødefulde. – Hvorfor spørger du om det?

Golaud.

Mélisande! … For Guds kærligheds skyld – sig mig sandheden!

Mélisande.

Hvorfor har jeg ikke sagt dig sandheden?

Golaud.

Lyv ikke, så nær døden!

Mélisande.

Hvem er det, som skal dø? – Er det mig?

Golaud.

Du, du! – Og jeg, jeg også, efter dig! … Og nu må vi tale sandt … Endelig engang må vi høre sandheden! … Sig mig alt! … Sig mig det hele … så skal jeg tilgive dig alt! …

Mélisande.

Hvorfor skal jeg dø? – Jeg vidste det ikke …

Golaud.

Men nu ved du det altså! … Det er på høje tid! Det er på høje tid! … Skynd dig! Skynd dig! … Sandheden! Sandheden! …

Mélisande.

Sandheden … Sandheden …

Golaud.

Hvad er der? – Mélisande! – Hvor er du henne? – Dette er ikke naturligt! Hvor går du hen? *(Ser Arkël og doktoren i døren.)* Ja, ja, kom bare ind … Jeg ved ingenting; det er alt sammen til ingen nytte … Det er for sent; hun er alt langt borte fra os … Jeg får det aldrig at vide! … Jeg skal dø her som en blind! …

Arkël

Hvad har du gjort? Du dræber hende jo …

Golaud.

Jeg har jo allerede dræbt hende …

Arkël.

Mélisande …

Mélisande.
Er det dig, bedstefar?

Arkël.
Ja, barn … vil du mig noget?

Mélisande.
Er vinteren kommet?

Arkël.
Hvorfor spørger du om det?

Mélisande.
Fordi det er koldt, og alle bladene er faldet af træerne …

Arkël.
Fryser du? – Skal vi lukke vinduerne?

Mélisande.
Nej, nej … Solen går langsomt ned … Når den har nået havet, er det da vinteren, som begynder? …

Arkël.
Ja. – Holder du ikke af vinteren?

Mélisande.
Å nej! Jeg er bange for kulden. – Jeg er så bange for den mørke kulde …

Arkël.
Føler du dig lidt bedre?

Mélisande.
Ja, ja; angsten plager mig ikke mere …

Arkël.
Vil du se dit barn?

Mélisande.
Hvilket barn?

Arkël.
Dit barn? – Du er blevet mor … Du har fået en lille pige …

Mélisande.
Hvor er hun?

Arkël.
Her …

Mélisande.
Hvor besynderligt … Jeg kan ikke løfte armene for at tage hende …

Arkël.
Det er, fordi du er lidt svag endnu … Jeg skal tage hende; se her …

Mélisande.
Hun smiler ikke … Så lille hun er … Hun må også græde … Jeg har medlidenhed med hende …

(Værelset fyldes lidt efter lidt med alle slottets piger, som tavse stiller sig op langs væggen. De venter.)

Golaud *(rejser sig hurtigt op).*
Hvad er dette? – Hvad vil de her, alle disse piger?

Doktoren.
Det er tyendet …

Arkël.

Hvem har bedt dem komme?

Doktoren.

Det er ikke mig …

Golaud *(til tjenerne).*

Hvad vil I her? – Ingen har bedt jer komme … Hvad har I her at gøre? – Hvad skal dette betyde? – Svar mig! …

(Pigerne svarer ikke.

Arkël.

Tal ikke så højt … Hun vil sove; hun har lukket øjnene …

Golaud.

Det er vel ikke …?

Doktoren.

Nej, nej; se, hun ånder …

Arkël.

Hendes øjne er fulde af tårer. – Det er hendes sjæl, som græder … Hvorfor rækker hun armene ud? Hvad vil hun?

Doktoren.

Det er vel mod barnet … Det er moderens kamp mod døden …

Golaud.

Er det nu? – I dette øjeblik? – I må sige mig det … sig det! Sig det!

Doktoren.

Måske …

Golaud.

Nu? … Straks? … Å! Å! Jeg må sige hende … Mélisande! Mélisande! … Lad mig være alene … Lad mig være alene med hende …

Arkël.

Nej, nej; gå ikke hen til hende … Forstyr hende ikke … Tal ikke mere til hende … Du kender ikke hendes sjæl …

Golaud.

Det er ikke min skyld … det er ikke min skyld!

Arkël.

Hys … hys! Vi må tale ganske sagte. – Vi må ikke gøre hende urolig mere … Menneskets sjæl er stilfærdig … Menneskets sjæl vil gå bort alene … Hun lider så undseligt … Men sorgen, Golaud, men sorgen over alt det vi ser! … Å! Å! Å! …

(Alle tjenerne falder på knæ. Arkël vender sig om.)

Hvad er det?

Doktoren *(går hen til sengen og undersøger Mélisande).*

De har ret …

(Lang tavshed.

Arkël.

Jeg har ikke mærket noget. – Er I sikker? …

Doktoren.

Ja, ja.

Arkël.

Jeg hørte ikke en lyd … Så pludseligt … på én gang … går hun bort, uden at sige noget …

Golaud *(hulker).*

Arkël.

Bliv ikke her, Golaud … Hun må have det fredeligt nu … Kom, kom … Det er grueligt, men det er ikke din skyld … Hun var så fredelig, så frygtsom og så stilfærdig … Det var et stakkels lille, gådefuldt væsen … et menneske. Se, hvordan hun ligger der, som en storesøster til sin lille pige … Kom, kom … Herre Gud! … Jeg forstår heller ingenting. Lad os ikke blive herinde længere. – Kom; barnet må ikke være i dette værelse … Det må leve i hendes sted …

(De går ud i tavshed.)

Om "Pelléas og Mélisande"

Forfatter: Maurice Maeterlinck (1862-1949).
Førsteudgaver og -opførelser: Trykt førsteudgave hos forlaget Paul Lacomblez, Bruxelles 1892. Urpremiere 17. maj 1893 på *Théâtre des Bouffes-Parisiens*, Paris. Dansk førsteopførelse 1. oktober 1894 (Fransk gæstespil af *Théâtre de L'Œuvre* i Studentersamfundets Frie Teater på Folketeatret).
Denne udgave efter: Maurice Maeterlinck: *Pelléas og Mélisande*. Oversat af Milly Bergh. Jacob Dybwads Forlag, Christiania 1906.
Oversætter: Milly Bergh (1860-1937).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Edmund Blair Leighton (1852-1922): *Pelleas and Melisande* (1909).

ISBN 978-87-7628-455-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-678-2 (Ølstykke 2020).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk